

Pyelostomiakatetrin laitto tai vaihto

Sisällys

Pyelostomiakatetrin laitto	1
Esivalmistelut pyelostomiakatetrin laitossa	1
Jälkihoito	2
Elektiiviset pyelostomiat Meilahden, Peijaksen ja Hyvinkään sairaalan potilaille	2
Elektiivisesti muiden HUS-alueen sairaaloiden vuodeosastoilta pyelostomiakatetrin laittoon tulevat potilaat	2
Päivystyksellisesti tehtävät pyelostomiakatetrin laitot	3
Yhteystietoja	3
Pyelostomiakatetrin vaihto	3
Esivalmistelut	4

Pyelostomiakatetrin laitto

Ohje koskee toimenpidettä KH1BT virtsateiden kanavointi LPV-ohjauksessa

- Toimenpiteessä laitetaan ultraääni- ja läpivalaisuohjauksessa perkutaaninen katetri munuaisaltaaseen
- [Antibioottiprofylaksia urologiassa -ohjeen](#) mukaisesti tulee potilaasta olla otettu virtsanäyte 1-2 vkoa ennen elektiivistä toimenpidettä ja sen vastauksen perusteella hoitava lääkäri suunnittelee tarvittavan antibioottihoidon
- Toimenpiteestä on potilasohje, suomeksi [Katetrin laitto munuaiseen](#), ruotsiksi [Placering av kateter i njure](#) ja englanniksi Inserting a catheter into the kidney (tulossa).
- **Potilaalla pitää olla lähettävän yksikön järjestämä esivalmistelu- ja jälkiseurantapaikka**

Esivalmistelut pyelostomiakatetrin laitossa

- Potilaan tulee olla ravinnotta 2 h ennen toimenpidettä, lääkärin määräämät lääkkeet saa ottaa normaalisti
 - Diabetesta sairastava potilas ottaa diabeteksen hoitoon tarkoitettut tablettilääkkeet vasta tutkimuksen jälkeen. Insuliinihoidon annosta vähennetään tutkimusta edeltävästi, lähettävä yksikkö antaa ohjeet insuliinihoidon toteuttamisesta.
- Veren hyyttymiseen vaikuttavien lääkitysten optimointi ([Suositus veren hyyttymisen ja vuotoriskin arvioinnista ennen radiologista toimenpidettä](#)) on lähettävän lääkärin tehtävä ja hyyttymistasapainoa kuvaavien laboratoriotulosten (P-TT tai P-INR ja B-Trom) tulee olla hyväksyttävällä tasolla.

- Radiologinen yksikkö ilmoittaa esilääkityksen ajankohdasta, jos muuta ei ole sovittu.
 - diatsepaami 5–10 mg p.o. tarvittaessa
- Toimenpide tehdään antibioottiprofylaksiassa. Laajakirjoinen antibiootti, esimerkiksi levofloksasiini 500 mg p.o. 1 h ennen toimenpidettä. Lähettävä yksikkö huolehtii mahdollisen muun antibiootin tarpeen arvioinnista. Tarkemmat antibioottiprofylaksiaohjeet: [Antibioottiprofylaksia urologiassa, ohjeet lähettävälle yksikölle Intranet](#)
- Kun potilas saapuu röntgeniin, hänellä tulee olla laskimokanyyli.
- Potilas kuljetetaan toimenpiteeseen sairaalasängyn kanssa.

Jälkihoito

- Potilas on vuodelevossa toimenpiteen jälkeen radiologin antaman ohjeen mukaisesti, vuodelepo on tavallisesti 4–6 h. Vuodelepo, verenpaineen ja pulssin seuranta tulee tehdä annetun ohjeen mukaisesti. Jos virtsa on veristä toimenpiteen jälkeen, huuhdellaan sitä radiologin ohjeen mukaisesti, esim. 0,9 % NaCl:llä 5–10 ml 2 tunnin välein, kunnes virtsa on kirkasta. Huom! ruiskutus vain sisäänpäin.
- Huom! Mikäli pyelostomiakatetri jätetään toistaiseksi, tulee se vaihtaa 3–4 kuukauden välein tai lääkärin erillisen ohjeen mukaisesti. Hoitava yksikkö varaa ja ilmoittaa potilaalle ajan katetrin vaihtoa varten.

Elektiiviset pyelostomiat Meilahden, Peijaksen ja Hyvinkään sairaalan potilaille

- Toimenpideaika varataan röntgenosaston ajanvaraussihteeriltä.
- Lähettävä yksikkö järjestää potilaalle esivalmistelu- ja jälkiseurantapaikan.
 - Vuodelepo ja seuranta radiologin antaman ohjeen mukaisesti.

Elektiivisesti muiden HUS-alueen sairaaloiden vuodeosastoilta pyelostomiakatetrin laittoon tulevat potilaat

- Ajanvaraus röntgeniin samoin kuin muut potilaat
- Potilaalla tulee olla esivalmistelu- ja jälkiseurantapaikka toimenpidesairaalassa, lähettävä yksikkö järjestää paikan.
 - Potilaan seuranta: vuodelepo ja seuranta radiologin ohjeen mukaisesti, mutta potilaan voi lähettää toimenpidesairaalasta omaan sairaalaan jatkoseurantaan hoitavan lääkärin arvioinnin perusteella esim. n. tunnin kuluttua toimenpiteestä ambulanssikyydillä, mikäli toimenpide on ollut komplisoitumaton ja potilaan vointi on hyvä.

Päivystyksellisesti tehtävät pyelostomiakatetrin laitot

- Toimenpiteistä on sovittava kyseisen sairaalan uroradiologin ja urologin kanssa **ennen** potilaan lähettämistä Peijakseen tai Meilahteen. Potilaita **ei saa** lähettää suoraan päivystyspoliklinikalle!
- **Virka-aikana** (arkisin klo 8.00–15.30) Peijaksen röntgen ja Meilahden tornisairaalan röntgen.
 - Uroradiologikonsultti ja urologikonsultti arvioivat toimenpiteen kiireellisyyden (kts. [pyelostomiatoimenpiteet päivystysaikana](#) -ohje).
 - Lähettävä yksikkö tai urologikonsultti järjestää potilaalle esivalmistelu- ja seurantapaikan toimenpidesairaalaan.
- **Päivystysaikana** (arkisin klo 15.30–8.00 sekä viikonloppuisin) Meilahden tornisairaalan röntgen.
 - Radiologietupäivystäjä ja urologipäivystäjä arvioivat toimenpiteen kiireellisyyden (ks. pyelostomiakatetrin laiton päivystysindikaatiot ohjeesta [pyelostomiatoimenpiteet päivystysaikana](#)).
 - Lähettävä yksikkö tai urologikonsultti järjestää potilaalle esivalmistelu- ja seurantapaikan.

Yhteystietoja

- Röntgenin ajanvaraussihteeri
 - Meilahti puh 09 47172498
 - Peijas puh 09 47166791
 - Hyvinkää puh 019 4587 2200
- Radiologikonsultti
 - Meilahti, virka-aikana puh 050 4284156
 - Meilahti, päivystysaikana puh 050 4272023
 - Peijas virka-aikana puh 040 5307789
 - Hyvinkää virka-aikana 040 649 1255.

Pyelostomiakatetrin vaihto

Ohje koskee toimenpidettä KH1FT, virtsatiekatetrin vaihto radiologisessa ohjauksessa.

- Toimenpiteessä vaihdetaan uusi katetri vanhan katetrin kautta.
- Toimenpidettä varten on olemassa potilasohje suomeksi [Munuaiseen laitetun katetrin vaihto](#), ruotsiksi [Byte av kateter i njurarna](#) ja englanniksi Replacing a kidney catheter (tulossa).

- Joskus katetrin vaihto ei onnistu vanhaa reittiä ja joudutaan tekemään uusi punktio. Tällöin menetellään vuodelevon ja jälkitarkkailun osalta samoin kuin pyelostomiakatetrin laitton yhteydessä.
- [Antibioottiprofylaksia urologiassa -ohjeen](#) mukaisesti tulee potilaasta olla otettu virtsanäyte 1-2 vkoa ennen elektiivistä toimenpidettä ja sen vastauksen perusteella hoitava lääkäri suunnittelee tarvittavan antibiootihoidon.

Esivalmistelut

- PLV ja/tai virtsanäyte pyelostomiakatetrin/-katetreista viikkoa ennen toimenpidettä. Hoitava lääkäri määrää herkkyysmäärittelyn mukaan, mikä antibiootti annetaan ennen toimenpidettä.
- Potilaan tulee olla ravinnotta 2 h ennen toimenpidettä, lääkärin määräämät lääkkeet saa ottaa normaalisti.
 - Diabetesta sairastava potilas ottaa diabeteksen hoitoon tarkoitetut tablettilääkkeet vasta tutkimuksen jälkeen. Insuliinihoidon annosta vähennetään tutkimusta edeltävästi, lähettävä yksikkö antaa ohjeet insuliinihoidon toteuttamisesta.
- Veren hyytymiseen vaikuttavien lääkitysten optimointi ([Suositus veren hyytymisen ja vuotoriskin arvioinnista ennen radiologista toimenpidettä](#)) on lähettävän lääkärin tehtävä ja hyytymistasapainoa kuvaavien laboratoriokokeiden (P-TT tai P-INR ja B-Trom) tulee olla hyväksyttävällä tasolla.
 - Antibioottiprofylaksia tuntia ennen toimenpidettä. Laajakirjoinen antibiootti, esimerkiksi levofloksasiini 500 mg p.o. 1 h ennen toimenpidettä. Lähettävä yksikkö huolehtii mahdollisen muun antibiootin tarpeen arvioinnista. Tarkemmat antibioottiprofylaksiaohjeet: [Antibioottiprofylaksia urologiassa](#).
 - Röntgen ilmoittaa, mikäli potilaalle varattu toimenpideajankohta muuttuu, jotta profylaksia ajoitetaan oikein.

Omatoimiset, hyväkuntoiset potilaat

- Voivat tulla aamulla tukiosaston kautta 1,5 h ennen toimenpidettä. Antibiootti 1 h ennen toimenpidettä.
- Sänkykuljetusta ei tarvita.
- Rutiininomaista jatkoseurantaa ei tarvita ja potilas kotiutuu suoraan röntgenistä.
- Mikäli vaihdossa ilmenee ongelmia tai joudutaan tekemään uusi pyelostomian laitto, potilas palaa tukiyksikköön, jossa seuranta radiologin ohjeistuksen mukaan.

Huonokuntoiset potilaat

- Potilaat tarvitsevat esivalmistelu- ja seurantapaikan, paikan tarpeen arvioi lähettävä hoitava lääkäri.
- Hoitava lääkäri arvioi potilaan kunnon ja kotiuttaa potilaan toimenpiteen jälkeen, rutiininomaista vuodelepoa ei katetrin vaihdon vuoksi tarvita.
- Mikäli vaihdossa ilmenee ongelmia tai joudutaan tekemään uusi pyelostomian laitto, potilas palaa tukiyksikköön, jossa seuranta radiologin ohjeistuksen mukaan.
- Potilaan seuranta- ja muut ohjeet kirjataan röntgenissä sähköiseen potilastietojärjestelmään. Mikäli pyelostomiakatetri jätetään toistaiseksi, katetri vaihdetaan n. 3 kk:n välein tai lääkärin erillisen ohjeen mukaan. Hoitava yksikkö varaa ja ilmoittaa potilaalle ajan katetrin vaihtoa varten.

Jos tarvitset lisäohjeita, ota yhteyttä röntgenin henkilökuntaan.